

31976L0765

27.9.1976.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 262/143

DIREKTIVA VIJEĆA**od 27. srpnja 1976.****o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na alkoholometre i alkoholne areometre**

(76/765/EEZ)

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 100.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Skupštine ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

budući da u nekim državama članicama određivanje, oblikovanje i postupci odobravanja i ispitivanja alkoholometara i alkoholnih areometara podliježu obvezujućim odredbama koje se razlikuju od jedne do druge države članice te stoga ometaju kretanje tih instrumenata i trgovanje njima u Zajednici; budući da je stoga nužno uskladiti te odredbe;

budući da je usklađivanje zakona i drugih propisa o tim instrumentima bitno također kao dopuna postojećih odredaba o metodi određivanja jakosti alkohola iz rezultata provedenih mjerenja kako bi se u cijelosti uklonio rizik dvoznačnosti ili spora oko rezultata takvih mjerenja;

budući da su Direktivom Vijeća 71/316/EEZ od 26. srpnja 1971. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zajedničke odredbe za mjerne instrumente i metode mjeriteljskog nadzora ⁽³⁾ utvrđeni postupci za EEZ tipno odobrenje i EEZ prvu ovjeru; budući da je u skladu s tom direktivom nužno utvrditi tehničke zahtjeve za oblikovanje i rad koje alkoholometri i alkoholni areometri moraju zadovoljavati kako bi se mogli slobodno uvoziti, tržiti i upotrebljavati nakon što se

podvrgnu potrebnoj inspekciji i nakon što se na njih stave zahtijevane oznake i znakovi;

budući da je Vijeće u svojoj rezoluciji od 17. prosinca 1973. ⁽⁴⁾ o industrijskoj politici pozvalo Komisiju da mu najkasnije do 1. prosinca 1974. dostavi prijedlog za direktivu o alkoholometriji i alkoholometrima,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Ova Direktiva određuje značajke alkoholometara i alkoholnih areometara koji se upotrebljavaju za određivanje alkoholne jakosti smjesa vode i etanola.

Članak 2.

Alkoholometri i alkoholni areometri koji mogu nositi EEZ oznake i znakove opisani su u Prilogu.

Takvi instrumenti podliježu EEZ tipnom odobrenju i EEZ prvoj ovjeri.

Članak 3.

Nijedna država članica ne smije na temelju njegovih metroloških svojstava odbiti, zabraniti ili ograničavati stavljanje na tržište ili u uporabu bilo kojeg alkoholometra ili alkoholnog areometra koji nosi znak EEC tipnog odobrenja ili oznaku EEZ ovjere.

Članak 4.

1. Države članice donose i objavljuju mjere potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom u razdoblju od 24 mjeseca

⁽¹⁾ SL C 76, 7.4.1975., str. 39.

⁽²⁾ SL C 248, 29.10.1975., str. 22.

⁽³⁾ SL L 202, 6.9.1971., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 117, 31.12.1973., str. 1.

od njezina priopćenja i o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Članak 5.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

One primjenjuju te mjere najkasnije od 1. siječnja 1980.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. srpnja 1976.

2. Države članice obavješćuju Komisiju o tekstovima glavnih odredaba nacionalnog zakonodavstva koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Za Vijeće

Predsjednik

M. van der STOEL

PRILOG

ALKOHOLOMETRI I ALKOHOLNI AREOMETRI

1. DEFINICIJE INSTRUMENATA
 - 1.1 Alkoholometri su stakleni instrumenti koji pokazuju:
 - masenu alkoholnu jakost, ili
 - obujamsku alkoholnu jakostpojedine smjese vode i etanola.

Opisuju se kao maseni alkoholometri ili kao obujamski alkoholometri, ovisno o tome što se mjeri.

Alkoholni areometri su stakleni instrumenti oblikovani za mjerenje gustoće pojedine smjese vode i etanola.
 - 1.2 Instrumenti definirani u ovoj Direktivi gradirani su pri referentnoj temperaturi od 20 °C, u skladu s vrijednostima koje se pojavljuju u međunarodnim alkoholnim tablicama koje je objavila Međunarodna organizacija za zakonsku metrologiju.
 - 1.3 Gradirani su za očitavanje na slobodnoj vodoravnoj površini kapljevine.
2. OPIS INSTRUMENATA
 - 2.1 Alkoholometri i alkoholni areometri su stakleni instrumenti koji se sastoje od:
 - valjkastog tijela s dnom oblikovanim u stožac ili polukuglu tako da ne zadržava mjehuriće zraka,
 - valjkaste cjevčice stopljene s gornjim dijelom tog tijela koja je na gornjem kraju zatvorena.
 - 2.2 Cijela vanjska površina svakog instrumenta mora biti simetrična prema njegovoj glavnoj osi.

Poprečni presjek ne smije se nigdje naglo mijenjati.
 - 2.3 Donji dio tijela sadržava opteretnu tvar čija je svrha ugađanje mase instrumenta.
 - 2.4 Cjevčica ima ljestvicu označenu na valjkastoj podlozi kruto učvršćenoj na unutarnji dio cjevčice.
3. KONSTRUKCIJSKA NAČELA
 - 3.1 Staklo koje se upotrebljava za izradu instrumenata prozirno je i bez nedostataka koji bi mogli ometati očitavanja pri mjerenjima na ljestvici.

To staklo mora imati koeficijent obujamskog širenja od $(25 \pm 2) 10^{-6} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$.
 - 3.2 Opteretna tvar mora biti učvršćena na dnu instrumenta. Nakon što se završeni instrument drži jedan sat u vodoravnom položaju na temperaturi od 80 °C te zatim ohladi u tom položaju, on mora plutati tako da njegova os bude okomita unutar kuta od jednog stupnja i 30 minuta.
4. LJESTVICA
 - 4.1 Nijedan instrument ne smije imati više od jedne ljestvice tipa iz točke 4.5 ili 4.6.
 - 4.2 Ljestvica i natpisi su označeni na podlozi koja ima glatku mat površinu.

Ta se podloga mora u cjevčici kruto držati na mjestu, a referentne oznake izvedene su tako da bude očit svaki pomak ljestvice i njene podloge u odnosu na cjevčicu.

Podloga, ljestvica i natpisi ne smiju pokazivati nikakvo iskrivljenje, gubitak boje ili zapečenost kad se 24 sata drže na 70 °C.

- 4.3 Oznake na ljestvici moraju biti:
- smještene u ravninama okomitim na os instrumenta,
 - crne boje ⁽¹⁾ te jasno i neizbrisivo označene,
 - tanke, oštre i jednolike debljine koja nije veća od 0,2 mm.
- 4.4 Duljina kratkih crta na ljestvici mora biti najmanje jedna petina, duljina srednjih crta najmanje jedna trećina, a duljina dugih crta najmanje polovina opsega cjevčice.
- 4.5 Alkoholometri moraju imati nazivne ljestvice gradirane u % mase ili u % obujma alkohola. One moraju obuhvaćati područje ne veće od 10 % alkohola u obujmu ili u masi.
- Podjeljak ljestvice je 0,1 %.
- Svaka ljestvica sadržava pet do deset dodatnih podjeljaka izvan gornje i donje granice svog nazivnog područja.
- 4.6 Nazivne ljestvice alkoholnih areometara gradirane su u kilogramima po prostornome metru. Područje koje obuhvaćaju ne smije biti veće od 20 kg/m³.
- podjeljak ljestvice je 0,2 kg/m³.
- Svaka ljestvica sadržava pet do deset dodatnih podjeljaka izvan gornje i donje granice svog nazivnog područja. Ljestvica se ipak ne smije širiti izvan 1 000 kg/m³.
5. GRADIRANJE I OBROJČENJE
- 5.1 Na alkoholometrima svaka je deseta oznaka ljestvice duga crta, brojena od jednog kraja nazivne ljestvice. Između svakog uzastopnog para dugih crta jedna je srednje duga crta, a između svake duge crte i najbliže srednje duge crte četiri su kratke crte.
- Samo su duge crte obrojčene.
- 5.2 Na alkoholnim areometrima svaka je peta oznaka ljestvice duga crta, brojena od jednog kraja nazivne ljestvice. Između dvije uzastopne duge crte su četiri kratke crte.
- Samo su pete ili desete crte obrojčene.
- 5.3 Crte koje predstavljaju granice nazivne ljestvice moraju biti brojčane vrijednosti u cjelovitom obliku. Na alkoholnim areometrima ostali brojevi mogu biti u skraćenom obliku.
6. RAZREDBA I GLAVNE MJERE INSTRUMENATA
- 6.1 Instrumenti moraju biti u jednom od ovih razreda točnosti:
- Razred I.: Najmanji srednji razmak podjeljaka na ljestvici je 1,5 mm.
Instrumenti iz tog razreda ne sadržavaju toplomjer.
 - Razred II.: Najmanji srednji razmak podjeljaka na ljestvici je 1,05 mm.
Instrumenti iz tog razreda mogu sadržavati toplomjer.
 - Razred III.: Najmanji srednji razmak podjeljaka na ljestvici je 0,85 mm.
Instrumenti iz tog razreda mogu sadržavati toplomjer.
- 6.2 Vanjski je promjer tijela svakog instrumenta između 19 i 40 mm.
- Vanjski promjer cjevčice mora biti najmanje 3 mm za instrumente razreda I. i II. i najmanje 2,5 mm za instrumente razreda III. Cjevčica mora dosežati do najmanje 15 mm iznad najviše oznake ljestvice.

⁽¹⁾ Izvan nazivnog područja ljestvice crtice na ljestvici mogu biti različite boje.

Poprečni presjek cjevčice mora biti jednolik do najmanje 5 mm ispod najniže oznake ljestvice.

7. NATPISI

7.1. Sljedeći natpisi moraju biti čitljivo i neizbrisivo označeni unutar instrumenta:

- razred I., II. ili III.,
- kg/m^3 ili obujamski % ili maseni %,
- 20 °C,
- etanol,
- naziv ili identifikacijska oznaka proizvođača,
- identifikacijski broj instrumenta,
- znak „e” EEZ tipnog odobrenja.

7.2. Ako se to želi, na tijelu može biti označena masa instrumenta izražena najbližom vrijednošću u miligramima.

8. NAJVEĆE DOPUŠTENE POGREŠKE I OVJERAVANJE

8.1. Najveća dopuštena pogreška za alkoholometre i alkoholne areometre iznosi:

- za razred I. \pm jedna polovica vrijednosti podjeljka ljestvice za svako mjerno očitavanje,
- za razrede II. i III. \pm vrijednost jednog podjeljka ljestvice za svako mjerno očitavanje.

8.2. Provjeravanje za ovjeru mora se provesti u najmanje tri točke u nazivnom području ljestvice.

9. TOPLOMJERI KOJI SE UPOTREBLJAVAJU PRI ODREĐIVANJU ALKOHOLNE JAKOSTI

9.1. Ako se za određivanje alkoholne jakosti upotrebljava instrument razreda I., upotrijebljeni toplomjer mora biti:

- s primjenom otpora metala ili rastezanja žive te sa staklenim kućištem,
- gradiran u 0,1 °C ili 0,05 °C.

Za sva očitavanja ljestvice najveća dopuštena pogreška iznosi $\pm 0,05$ °C.

Živini toplomjeri moraju na ljestvici imati oznaku na 0 °C.

9.2. Ako se za određivanje alkoholne jakosti upotrebljava instrument razreda II. ili III., toplomjer mora biti s primjenom rastezanja žive i sa staklenim kućištem te mora biti gradiran do 0,1 °C ili 0,2 °C ili 0,5 °C. Ljestvica mora imati oznaku na 0 °C.

Najveća je dopuštena pogreška, pozitivna ili negativna:

0,1 °C ako je toplomjer gradiran do 0,1 °C,

0,15 °C ako je toplomjer gradiran do 0,2 °C,

0,2 °C ako je toplomjer gradiran do 0,5 °C.

Toplomjer može biti ugrađen u instrument koji se upotrebljava za određivanje alkoholne jakosti.

U tom slučaju, ljestvica ne treba imati oznaku na 0 °C.

9.3. Najmanji razmak na ljestvici mora biti:

— 0,7 mm u slučaju toplomjera gradiranih do 0,05, 0,1 i 0,2 °C te

— 1,0 mm u slučaju toplomjera gradiranih do 0,5 °C.

9.4. Debljina crta ne smije biti veća od jedne petine razmaka na ljestvici.

10. OZNAKE

Na poledini alkoholometara i alkoholnih areometara mora na gornjoj trećini njihovog tijela biti ostavljen prostor za oznaku EEZ prve ovjere.

U skladu s točkom 3.1.1 Priloga II. Direktivi 71/316/EEZ i iznimno od općeg pravila utvrđenog u odjeljku 3. tog Priloga, oznaka EEZ prve ovjere mora zbog posebnih zahtjeva za označivanje staklenih instrumenata sadržavati niz znakova sa sljedećim značenjem:

- malo slovo „e”,
- posljednje dvije znamenke godine EEZ prve ovjere,
- slovo ili slova za identifikaciju države članice u kojoj je provedena EEZ prva ovjera,
- po potrebi, identifikacijski broj ovjernog ureda.

Ako se označivanje provodi pjeskarenjem, slova i brojke moraju se primijeniti tako da se ne smanjuje njihova čitljivost.

Primjer:

e 75 D 48: EEZ prvu ovjeru proveo je 1975. godine Ured 48 u Saveznoj Republici Njemačkoj.
